

Śladami zbrodni

<https://slady.ipn.gov.pl/sz/projekt-naukowo-badawc/województwo-podlaskie/bialystok/7650,Siedziba-Wojewodzkiego-Urzedu-Bezpieczenstwa-Publicznego-1945-1956.html>
2020-04-03, 04:38

Siedziba Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego (1945-1956)

Białystok, ulica Mickiewicza 5

Historia obiektu

Budynek został oddany do użytku jako siedziba Sądu Okręgowego w 1929 r. W czasie okupacji sowieckiej obiekt został zajęty przez NKWD. Po zajęciu Białegostoku w 1941 r. Niemcy urządzili w budynku szpital wojskowy. W 1944 r. w gmachu ponownie pojawiło się NKWD, które zajmowało go do listopada 1945 r.

Siedziba WUBP

W grudniu 1945 r. budynek, który władze miejskie chciały przeznaczyć na siedzibę sądów zajął samowolnie WUBP, mieszczący się do tej pory w kamienicy przy ul. Branickiego 1. W piwnicach zorganizowano areszt składający się z dziesięciu cel i trzech karcerów. Otwory okienne w celach miały wymiary zaledwie około 20x35 cm i przez większość okresu pozostawały bez oszklenia. Co najmniej do 1952 r. część cel była pozbawiona jakiegokolwiek wyposażenia, więźniowie spali na gołej ziemi, ewentualnie mieli do dyspozycji prymitywne prycze bez sienników i pościeli. W budynku odbywały się przesłuchania.

Wg przekazów ustnych w budynku podczas przesłuchań wiele osób straciło życie na skutek stosowania tortur w trakcie śledztwa. Wg niektórych, na terenie obiektu dochodziło także do regularnych egzekucji. Jako ich miejsce wskazuje się budynek na zapleczu, początkowo zaadoptowany na rusznikarnię. Jedne z pomieszczeń zostało obite blachą, na której zamocowano płyty wiórowe, co zabezpieczało to od rykoszetów i tłumiło huk wystrzałów. Ponadto z sufitu zwisała pętla na haku.

Mówi się o paleniu zwłok ofiar w dużych piecach miejscowej kotłowni. Świadczy o tym ponadto, że zwłoki ofiar brutalnych przesłuchań były grzebane na podwórzu siedziby WUBP – była to bardzo duża posesja. Informacje te potwierdzali robotnicy uczestniczący w pracach ziemnych prowadzonych na posesji w latach 60.-80. twierdząc, że w wykopach odnajdowali kości ludzkie. Zwłoki wywożono także poza obiekt, w relacjach przewijają się m.in. następujące miejsca: Las Solnicki, poligon wojskowy przy Zielonej koło Białegostoku, strzelnica KBW i UB Pietrasze, strzelnica wojskowa przy ul. Bema.

W gmachu, w świetlicy WUBP, odbywały się rozprawy pokazowe WSR w Białymstoku, podczas których sądzono funkcjonariuszy UB. Zapadały na nich wyroki śmierci.

Dalsze losy obiektu

W 1956 r. budynek został zajęty na krótko przez MO. Dziś mieści się w nim Sąd Apelacyjny i Prokuratura Apelacyjna. Budynek przeszedł wiele remontów, które usunęły wszelką materię historyczną, z jednym wyjątkiem – w pomieszczeniu magazynowym, gdzie znajdowała się jedna z cel aresztu, zachowały się bardzo niewyraźne (wielokrotnie zamalowywane) nieliczne napisy więźniów.

Marcin Zwolski

[wstecz](#)

[dalej](#)

Generuj PDF

Drukuj

Powiadom